

Anestesia­lääkärinä maailmalla

Anestesia­lääkäri Kariantti Kallio on töissä Uudessa lastensaira­alassa HUS:ssa. Vuodesta 2017 hän on tehnyt kerran vuodessa avustustyötä ympäri maailmaa Lääkärit ilman rajoja -järjestön (Médecins sans frontières) kautta.

Erikoislääkärit ovat haluttua työvoimaa

Humanitääri­nen työ on aina kiinnostanut Karianttia ja vaikutti lää­kikseen hakemisen taustallakin. Ensimmäinen työ oli Jemenissä, viime vuonna hän oli Haitissa ja sitä ennen Ukrainassa vuonna 2022. Työnantaja on suhtautunut joustavasti ja ymmärtäen poissaoloihin, kuten myös työkaverit. Järjestölle ilmoitetaan etukäteen itselle sopiva ajankohta, yleensä kohdema­aa varmistuu noin kuukautta ennen lähtöä ja lähtövalmistautumiseen on hyvin aikaa. Toiveita kohteesta voi esittää, mutta tärkeintä on löytää sopiva ja oikeanlainen projekti kullekin avustustyöntekijälle ja huolehtia toiminnan jatkumisesta kaikissa projekteissa ympäri maailmaa. Toki keikasta ja kohteesta saa myös kieltäytyä. Erikoislääkäreistä erityisesti kirurgit, anestesia­lääkärit, gynekologit, akuuttilääkärit ja pediatrit ovat varsin haluttuja. Helpoiten tietoa järjestöstä ja työtehtävistä löytää menemällä nettisivuille (laakarit-ilmanrajoja.fi).

Työ on intensiivistä, työkaverit kulta

Anestesia­lääkärin työ on usein kohteessa hyvinkin intensiivistä ja sekä psyykkisesti

että fyysisesti raskasta, yleensä keikat ovat 1–2 kuukauden kestoisia. Kellon ympäri ei työskennellä, nukkumaan ja lepäämään pääsee. ”Eri projektit ovat kuitenkin hyvin erilaisia ja työn määrä saattaa vaihdella merkittävästikin”, Kariantti toteaa.

”Sekä paikalliset että kansainväliset työkaverit ovat ihan kultaa, ja tiiviimpiä ystävyyssuhteita muodostuu lähes joka reissulla”, Kariantti jatkaa. ”Yhteyttä pyritään pitämään reissun jälkeenkin, mutta esim. etäisyyksien vuoksi se on ajoittain haastavaa. Toisaalta on mahdollista, että kentällä törmää aiempiin työkavereihin vielä uudestaan­kin”.

Ennen toimintaan mukaan pääsemistä tulee kutsu haastatteluun ja soveltuvuus­kokeisiin. Järjestön puolesta on järjestetty kattavat projektikohtaiset perehdytykset ja debriefingit. Kariantti kokee pakollisen psykologin tapaamisen ennen ja jälkeen keikan erittäin hyödylliseksi. Psykologin terapia­kontaktia voidaan tarvittaessa jatkaa pidempäänkin.

Tottakai pitää pelottaa

Pelko ja jännitys ovat Kariantin mielestä aika normaaleja tunteita jo pelkästään silloin, kun tulee vetäistyksi selvästi oman mukavuusalueensa ulkopuolelle. ”Totta kai pitää pelottaa, olisi huolestuttavaa,

jos ei koskaan pelottaisi”, hän jatkaa. Turvallisuusasiat otetaan jär­jestön puolesta kuitenkin hyvin vakavasti ja turvallisuutta arvioidaan jatkuvasti kentällä projektin johdon toimesta sekä operaatiokeskuksen tasolla. ”En voi väittää koskaan pelänneeni aktiivisesti turvallisuute­ni puolesta, vaan silloinkin kun turvalli­suustilanne on ollut kriittisempi voin sanoa aina luottaneeni henkilöihin ja työntekijöihin, jotka turvallisuudesta kentällä vastaavat”.

Keikoilla pääsee näkemään oman työn­sä positiivisen vaikutuksen ihmisten elämään varsin konkreettisesti. ”Kentällä saa myös vuodesta toiseen todistaa tavallisissa ihmisissä äärimmäistä rohkeutta ja lähim­mäisen rakkautta, vaikka ihmiset elävät jatkuvassa pelossa ja väkivallan uhassa”, Kariantti ihmettelee. Raskaimmat muistot liittyvät elämän menetykseen. ”Ihmiskär­simyksen todistaminen on aina raskasta ja erityisesti kun se koskettaa ihmisiä (esim. äitejä ja lapsia), joilla ei ole varsinaista osuutta ympäröivään konfliktiin tai krii­siin”, Kariantti toteaa ja jatkaa ”kun aset puhuvat, on ikävän tavallista, että juuri ne viattomat ja puolustuskyvyttömät kärsivät yleensä ensimmäisinä ja eniten. Tätä aja­tusta on aina yhtä vaikea sietää”.

Resurssien epätasainen jakautuminen tuntuu epä­reilulta

Menetyksiä kuitenkin tulee ja usein ikä­vä kyllä enemmän kuin täällä Suomessa.

”Ne sattuvat ihan yhtä paljon siellä kuin täälläkin, varsinkin kun joskus tietää, että potilas olisi ollut pelastettavissa länsimaisilla resursseilla”, Kariantti toteaa ja jatkaa, että ”tuntuu epäreilulta, että selvästikään meillä kaikilla maailmassa ei ole samanlaisia resursseja ympärillämme selviytyäksemme, kun loukkaannumme tai sairastumme”. Humanitaarisesta näkökulmasta hän toivoisikin jonain päivänä näkevänsä, että elämän edellytykset ja mahdollisuudet jakaantuisivat hieman tasaisemmin tässä maailmassa, niin maantieteellisesti kuin eri ihmistenkin kesken. Usein pitkittynyt kriisi romahduttaa laajalaisesti ja monitahoisesti yhteiskuntaa ja sen infrastruktuuria. ”Mitä enemmän meillä olisi koulutettua henkilökuntaa kohdemaassa, sitä vähemmän olisi tarvet-

ta lähettää sinne ihmisiä muista maista tekemään sitä samaa työtä. Yleensä lopputulokset on aina paras, kun esim. hoitohenkilökunta koostuu ihmisistä, jotka tuntevat myös kulttuurisen viitekehyksen, ihmiset, kielen ja alueen”, Kariantti toteaa korostuen koulutuksen merkitystä.

”Keikalta palaa usein aika ristiriitaisin tuntein” Kariantti miettii ja kertoo olevansa kiitollinen suomalaisesta yhteiskunnasta, jossa jo pelkästään se, että oma lapsi voi kävellä kouluun vailla merkittävää pelkoa väkivallasta, on merkittävä etuoikeus. ”Olen ylpeä siitä, että elän yhteiskunnassa, jossa emme halua kääntää selkäämme muille ihmisille ja apua tarvitseville, emme täällä Suomessa sen enempää kuin maailmallakaan”, hän toteaa.

Kysymykseen, miten tämä avustustyö on häntä muuttanut, Kariantti vastaa,

että ”varmasti olen muuttunut jollain lailla, mutta sitä on kenties vaikeampi itse nähdä. Ehkä sitä on ainakin tietoisempi ja kiitollisempi lähimmäisistään, perheestään ja ystävistään, eikä heidän läsnäoloansa tule otettua samalla tavalla itsestään selvyytenä kuin joskus aikaisemmin”. Hän toteaa lopuksi, että ”kaikkien surullistenkin kokemusten jälkeen kentällä koen kuitenkin olevani nykyään jotenkin positiivisempi ihminen kuin aiemmin”.

Joustavuus on tärkeä ominaisuus työntekijällä

Kariantin mielestä yksi tärkeimmistä ominaisuuksista humanitaarisessa työssä on joustavuus. Kentällä työskennellessään uudessa maassa ja työyhteisössä, eri kielellä kuin normaalisti ja kenties erilaisessa kulttuuriympäristössä. Materiaali- ja henkilöstöresurssit saattavat olla erilaiset ja niukemmat ja turvallisuustilanne on selvästi erilainen kotimaahan verrattuna. Kaiken lisäksi tilanteet saattavat muuttua varsin nopeasti, jonka myötä toisinaan myös työn luonne ja sen tahti. Lisäksi hän korostaa läheisten ja hyvien turvaverkkojen merkitystä kotimaassa.

Lopuksi Kariantti toteaa, että ”me ihmiset ollaan lopulta aika samanlaisia kaikkialla maailmassa ja toivomme elämäältä aika samoja perusasioita. Sitä että voisimme elää läheistemme kanssa turvallisesti ja mahdollisimman terveinä paikassa, jossa ruokaa ja puhdasta vettä on saatavilla, ja että lapsemme saisivat käydä koulua ja elää heidän elämäänsä vailla väkivallan pelkoa”.